

هر آسمانخراش با مرگ ۸ تا ۱۰ کارگر ساختمانی به اتمام می‌رسد

نرگس رضایی

بیستم آبان ماه هشتاد و شش

اهمال کارفرمایان علت ۹۵ درصد حوادث روزانه ۴ تهرانی از ارتفاع سقوط می‌کنند

روزانه ۴ نفر در تهران بر اثر سقوط از ارتفاع جان خود را از دست می‌دهند و این در حالی است که تعدادی نیز در همین حدود قطع نخاع شده یا به معلولیت‌های حرکتی و جسمانی دچار می‌شوند.

این آمار و اطلاعات را که علی‌اصغر عبادی، رئیس امداد و نجات هوایی سازمان آتش‌نشانی به «تهران امروز» گفته است، درشرایطی اعلام می‌شود که براساس آماروزارت بهداشت، دومین عامل مرگ و میرایرانیان را بعد از بیماری‌های قلبی - عروقی، حوادث و تصادفات (تروماها) تشکیل می‌دهد. حادثی که از دیدگاه کارشناسان شهری و بهداشت به موازات تغییر شکل جامعه شهری ایران تغییر یافته است و به گفته همین مقام مسئول در تهران بیشتر این حوادث در ارتفاع اتفاق می‌افتد.

معضلی که با بالا رفتن تعداد طبقات برج‌ها در تهران رابطه مستقیم دارد و از دیدگاه کارشناسان آتش‌نشانی هرچه طبقات برج‌ها بالاتر می‌رود، تعداد حادثه دیدگان و جان‌باختگان حادثه سقوط از ارتفاع نیز بیشتر می‌شود، به گونه‌ای که ساخت و ساز برج تهران با سقوط و مرگ ۱۳ کارگر ساختمانی همراه بوده است و بر اساس آمار سازمان آتش‌نشانی با تکمیل فرآیند ساخت و ساز هر برجی، ۸ تا ۱۰ کارگر جان خود را از دست می‌دهند. مرگ و میر کارگران ساختمانی و شیشه‌شورها بر اثر سقوط از ارتفاع که پیش از این در سال‌های گذشته در مورد طیف دیگری از کارگران در حوزه خدمات شهری مطرح بود، در چند سال اخیر به تدوین قوانینی پیشگیرانه در خصوص کارگران خدمات شهری و رعایت اصول ایمنی توسط آنها منجر شده و به گفته مسئولان شهری این مرگ و میرها به صفر رسیده است، این در حالی است که قوانین کار اصول ایمنی و سلامت شغلی کارگران ساختمان را در مفاد خود پیش‌بینی و رعایت این اصول را با ضمانت اجرایی بالا توأم کرده است اما در عمل، نظارتی قانونی بر محیط کار کارگران ساختمانی صورت نمی‌گیرد و این ضعف در حوزه نظارت به ضرر کارگرانی تمام می‌شود که نه تنها بیمه نیستند که از سوی کارفرمایان نیز الزاماتی برای رعایت اصول ایمنی برای آنها وجود ندارد. اگرچه طرح بیمه کارگران ساختمانی در دوره ششم مجلس شورای اسلامی مطرح شد اما در دوره هفتم به علت افزایش ناگهانی قیمت مسکن، مسکوت مانده است و کارگران ساختمانی نتوانستند از خدمات بیمه در صورت سقوط از ارتفاع و مرگ و میرها و معلولیت‌های ناشی از آن بهره‌مند شوند و از دیدگاه کارشناسان طب کار بیشتر به علت معلولیت‌ها و مرگ و میرهای موجود در میان کارگران ساختمانی بود که بحث بیمه آنها مطرح شد. چون به گفته محمد بهرامی رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، کارگران ساختمانی که بیشترین آمار سقوط از ارتفاع را در میان سایر قشرهای اجتماعی دارند از سوی هیچ سازمان و نهادی حمایت نمی‌شوند و این‌گونه است که با مرگ و معلولیت آنها خانواده‌هایشان دچار مشکلات مالی بسیاری می‌شوند به گونه‌ای که گاه بر اثر

معلولیت و از کار افتادگی پدر خانواده، سایر اعضا ناگزیر از فروش لوازم خانه می‌شوند. به گفته بهرامی مجلس با در نظر گرفتن این جوانب بحث بیمه کارگران ساختمانی را در دستور کار خود قرار داد. در این طرح پیش‌بینی شده است که کارفرمایان ملزم هستند کارگران را از همان لحظه ورود به محیط کاری بیمه کنند و این بیمه به صورت موقت خواهد بود. هر چند این طرح هنوز در مرحله بررسی‌های اولیه در کمیسیون اجتماعی مجلس هفتم باقی مانده اما مطالعات انجام‌شده در آن نشان می‌دهد وضعیت سلامت شغلی کارگران ساختمانی نگران‌کننده‌تر از آن است که مسئولان اعلام می‌کنند.

نظارتی که نیست

تعداد عملیات‌های سازمان آتش‌نشانی استان تهران در حوزه امداد نجات و هوایی گویای آن است که روزانه ۴ نفر بر اثر سقوط از ارتفاع جان خود را از دست می‌دهند که از این تعداد کارگران ساختمانی بالاترین آمار را دارند. علی‌اصغر عبادی، رئیس امداد نجات و هوایی سازمان آتش‌نشانی در این باره به «تهران امروز» می‌گوید: بطور متوسط در هر ماه ۱۲۰ نفر در تهران بر اثر سقوط از ارتفاع جان خود را از دست می‌دهند و امدادهای آتش‌نشانی زمانی صورت می‌گیرد که البته در بسیاری از موارد هیچ کمکی برای نجات حادثه‌دیدگان موثر نیست. جان‌باختگان و حادثه‌دیدگان حادثه سقوط از ارتفاع که اغلب کارگران ساختمانی هستند در شرایطی کاملاً نامطمئن از نظر ایمنی فعالیت می‌کنند به گونه‌ای که سقوط از ارتفاع یا به مرگ آنی یا قطع نخاع شدن آنها می‌انجامد. او می‌افزاید: در انگلیس و بسیاری از کشورهای پیشرفته قوانینی وجود دارد که در نتیجه آن کارگران به رعایت همه جوانب و اصول آن ملزم می‌شوند به عنوان مثال که ساده‌ترین قانون در حوزه ایمنی محیط کار است کارگران ساختمانی را ملزم می‌کند که در سطوح بالاتر HSE قانون از ۱۸۰ متر تمام اصولی ایمنی را رعایت کنند که یکی از این اصول پوشیدن لباس متناسب با نوع و محیط کار است و کلاه ایمنی را در راس این لباس‌ها تاکید می‌کند.

در حالی که در ایران چنین قوانینی وجود ندارد و اگر هم وجود داشته باشد یا رعایت نمی‌شود یا نظارت برای اجرای آن کافی نیست. عبادی ادامه می‌دهد: در داربست‌هایی که برای ساختمان‌ها بسته می‌شود هیچ نکته ایمنی برای کارگران که بدون کلاه ایمنی و طناب روی آن راه می‌روند پیش‌بینی نشده است و طبیعی است که کارگران هنگام رفت و آمد از روی داربست‌ها دچار سانحه شوند و این در حالی است که ما در برج‌ها و ساختمان‌های بلند شهر نیز طبقات امن نداریم و تعبیه این طبقات امن در هر ۵ طبقه ضرورت دارد به گونه‌ای که این اصل در تمام پروژه‌های ساختمانی دنیا رعایت می‌شود و از سوی آتش‌نشانی و سازمان‌های شهرسازی نظارت کامل در مورد آنها صورت می‌گیرد، اصولی که کارشناسان شهری نیز بر رعایت آن تاکید دارند و معتقدند که هر کارفرمایی قبل از دریافت پروانه ساخت باید از آتش‌نشانی نیز مجوز بگیرد.

علی نودرپور، کارشناس شهری در این رابطه به «تهران امروز» می‌گوید: بحث ایمنی ساختمان و متعاقب آن ایمنی محیط کار برای کارگران مستلزم تدوین ضوابطی است که نظارت مستقیم سازمان‌های ذیربط را ایجاب می‌کند. او می‌افزاید: بخش عمده‌ای از مشکلات از قبیل سقوط کارگران از ارتفاع از فقدان اینگونه ضوابط ناشی می‌شود که جزو ضرورت‌هایی است که کمتر به آن پرداخته شده است. ضرورتی که به نظر می‌رسد ابعاد مختلفی داشته باشد.

اهمال کارفرمایان علت ۹۵ درصد حوادث

کارشناسان و فعالان در حوزه فعالیت کارگران در این نکته اتفاق نظر دارند که به رغم وجود قوانینی در خصوص ایمنی و سلامت محیط کار کارگران، نظارت از سوی سازمان‌های ذی‌ربط صورت نمی‌گیرد و این در حالی است که آمار مرگ و میر کارگران ساختمانی در اثر سقوط از ارتفاع لزوم این نظارت‌ها را ایجاب می‌کند.

داوود قادری، نماینده کارگران ایران در کنوانسیون جهانی کار در حالی که این موضوع را تایید می‌کند، به «تهران امروز» می‌گوید: حوادثی که برای کارگران ساختمانی اتفاق می‌افتد، ناشی از رعایت نکردن نکات ایمنی از سوی کارفرماست و براساس گزارش‌های بازرسان کار، در بیش از ۹۵ درصد حوادث سقوط در محیط کار، کارفرماها مقصر هستند و تنها ۵ درصد این وقایع ناشی از بی‌احتیاطی کارگران است. بنابراین لازم است که بازرسان نظارت مستقیم بر فعالیت کارفرماها داشته باشند. مساله‌ای که در حال حاضر به حاشیه رفته است.

اومی‌افزاید: در تمام کشورهای دنیا صدور مجوز ساخت منوط به رعایت همه جنبه‌های ایمنی چه از لحاظ بیمه و چه از نظر پوشیدن لباس‌های ایمنی است. در حالی که در ایران این نکته رعایت نمی‌شود و کارفرماها نیز پاسخگو نیستند و اینگونه است که هزینه اهمال کارفرمایان و مراجع نظارتی را کارگران ساختمان با از دست دادن جان خود پرداخت می‌کنند.

اتفاقی که در چند سال پیش مسئولان را در حوزه خدمات شهری با چالش مواجه کرد و به ارائه راهکارهایی برای حل بحران منجر شد، در آن زمان تعداد زیادی از کارگران خدمات شهری و فضای سبز به علت عدم رعایت نکات ایمنی جان خود را از دست دادند و علت اصلی مرگ و میر این کارگران تصادفاتی بود که بیشتر شب‌ها اتفاق می‌افتاد به گونه‌ای که آمار بالای مرگ و میر میان کارگران خدمات شهری، مسوولان را به تدوین ضوابطی پیشگیرانه واداشت به‌طوری که به گفته مهندس دادفر، کارشناس شهری، شهرداری با برگزاری کلاس‌هایی آموزشی با محوریت ایمنی و کنترل برای کارگران، حوادث مرگ و میر را به حداقل رساند و در آن کلاس‌ها کارگران و کارفرمایان آموزش‌ها و توصیه‌های ایمنی را متناسب با کار خود دریافت کردند.

کلاس‌هایی که کارشناسان شهری بر ضرورت تشکیل آنها در حوزه فعالیت‌های ساختمانی نیز تاکید دارند و معتقدند که باید فعالیت‌های پیشگیرانه را از بخش فنی و عمرانی آغاز کرد. هر چند تمامی حوادث سقوط از ارتفاع در تهران منحصر به کارگران ساختمانی نمی‌شود و به گفته رئیس امداد و نجات هوایی سازمان آتش‌نشانی کارگران شیشه‌شور نیز بسیار دچار این حادثه می‌شوند و تعدادی نیز به قصد خودکشی از ارتفاع سقوط می‌کنند اما بالاترین آمار در این زمینه متعلق به کارگرانی است که در محیط ناامنی کار می‌کنند و هیچ نظارتی از سوی سازمان‌های ذی‌ربط صورت نمی‌گیرد.

نرگس رضایی

آینه روز ۱۳۸۶/۸/۲۰

تهران امروز